

MEDALII ȘI DECORAȚII DIN COLECȚIA INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE DIN IAȘI (V)

DE

SEVER-PETRU BOȚAN, LUCIAN MUNTEANU*

Abstract:

The authors present 29 medals with official or commercial character issued by the Kingdom of Romania between 1881 and 1928 in order to commemorate various events like the proclamation of the Kingdom (1881), the jubilee years of 1891 and 1906, Emperor Franz Joseph's visit to Romania in 1896, the inauguration of some monuments for the heroes of the 1877-1878 Independence War, commemoration of military manoeuvres or universal exhibitions. All these official or so called "popular medals" were created by famous artists of the era, some – like Carniol or Radivon – being official suppliers of the Romanian royal family. Apart from their artistic value, these medals represent very efficient means of political and ideological propaganda in service of the ruling Hohenzollern Dynasty. By associating himself with historical figures like Emperor Trajan, Mircea the Elder or Stephen the Great, king Charles I of Romania sought to legitimate his reign, his mission and his accomplishments. Thus, these medals preserve in their engraving important parts of our history from the past centuries.

Keywords: Phaleristics, medals and awards, "popular medals", 19th-20th centuries, Kingdom of Romania.

În studiul de față continuăm prezentarea bogatei colecții medalistice a Institutului de Arheologie din Iași cu o serie de 29 de medalii cu caracter aniversar, jubiliar sau comemorativ, bătute de Regatul României, între anii 1881 și 1928. Privite din perspectivă iconografică, acestea au un important rol propagandistic, prin transmiterea anumitor mesaje politice sau sociale, omagierea unor personalități, evidențierea unor monumente sau a unor evenimente importante¹. Recursul la medalie pentru popularizarea realizărilor epocii a luat amploare în Țările Române la jumătatea secolului al XIX-lea, în vremea domniei lui Alexandru Ioan Cuza, pentru ca, sub Carol I, acest proces să ajungă la cotele cele mai înalte de rafinament artistic și simbolic².

De altfel, lunga domnie a lui Carol I se caracterizează, din punct de vedere medalistic, printr-o adevărată efervescentă de emisiuni de medalii (atât oficiale cât și populare), fiind cunoscute nu mai puțin de 650 de tipuri de medalii și plachete, realizate între 1866 și 1914, de faimoși artiști și gravori ai epocii³. La o privire de ansamblu a acestui variat „teaur medalistic” se poate observa faptul că emisiunile de medalii și plachete sunt repartizate inegal pe parcursul domniei lui Carol, fiind subordonate, în general, evenimentelor istorice și politice de anvergură, ce au jalonat această perioadă⁴. Astfel, anii 1881 (proclamarea Regatului), 1891 (25 de ani de domnie a regelui Carol), 1896 (vizita împăratului Franz Joseph în România și inaugurarea canalului Porțile de Fier), 1906 (40 de ani de domnie a regelui Carol) sau 1913 (semnarea Tratatului de la București) sunt doar câteva repere cronologice importante cu ocazia cărora au fost emise numeroase medalii și plachete având caracter comemorativ.

Începând cu anul 1881, pe lângă emisiunile oficiale apar și se bucură de o mare popularitate așa numitele „medalii populare”. Spre deosebire de versiunile oficiale, aceste medalii erau produse de firme

* Institutul de Arheologie, Iași; sever_botan@yahoo.com; lucanas2000@yahoo.com.

¹ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 139.

² Primele medalii românești au fost bătute în anul 1811, în Muntenia și, respectiv, 1838, în Moldova, dar fenomenul a rămas sporadic până spre domnia lui Alexandru Ioan Cuza (a se vedea TĂNĂSOIU 2008: 500).

³ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 140.

⁴ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 140; TĂNĂSOIU 2008: 501.

particulare pentru a fi comercializate pe scară largă, cu ocazia diferitelor evenimente⁵. Ele sunt, în general, de dimensiuni mai mici decât versiunea oficială și multe poartă toartă spre a putea fi prinse la piept, asemenea decorațiilor. Varietatea lor, precum și numărul mare de exemplare produse, reflectă popularitatea de care se bucura instituția monarhică în rândurile claselor de mijloc ale societății românești.

În studiul de față ne propunem, așadar, o prezentare exhaustivă a unor astfel de variante populare de medalii, ce au fost emise cu prilejul unor evenimente comemorative sau festive. Pentru a putea avea o viziune de ansamblu asupra lor, am optat pentru o abordare ce grupează medaliile atât din punct de vedere tematic, cât și din punct de vedere cronologic⁶. Este interesant de menționat și faptul că o serie de matrițe utilizate pentru baterea acestor medalii, precum Medalia „Monumentul lui Tudor Vladimirescu de la Târgu Jiu” (Cat. nr. 9), Medalia „Inaugurarea canalului de la Porțile de Fier” (Cat. nr. 15) sau Medalia „Vizita împăratului Franz Joseph la București” (Cat. nr. 16) se păstrează și azi la Muzeul Național de Istorie a României, fiind achiziționate de la renumitul cercetător George Buzdugan⁷.

Primele șapte medalii din Catalogul nostru au caracter jubiliar, marcând momente importante din existența Regatului României sau a domniei regelui Carol. Momentul 1881 (an în care au fost emise nu mai puțin de 10 tipuri de medalii și plachete)⁸ este reprezentat prin două medalii, care au în vedere semnificația zilei de 10 Mai. Pe aversul primei piese (Cat. nr. 1) este reprezentat un ofițer ce oferă coroana de oțel principelui Carol⁹, în vreme ce a doua piesă (Cat. nr. 2) are legenda în limba latină, sub portretele acolate ale celor doi suverani, fiind trecută inscripția – *Romania Surgens* (România se ridică/înflorește).

Jubileul de 25 de ani de domnie a regelui Carol (1891) a fost imprimat în „memoria metalului” prin 13 emisiuni medalistice¹⁰, dintre care, în colecția noastră, se păstrează doar patru. Acum apare pentru prima dată portretul principelui moștenitor Ferdinand (Cat. nr. 3)¹¹ ca modalitate simbolică de a transmite continuitatea dinastică. De asemenea, o interesantă medalie de formă pătrată (Cat. nr. 4) poartă pe revers un bilanț al realizărilor domniei: *Constituțiunea, Resbelul, Independența și Regatul* precum și anii reprezentativi – 1866, 1877, 1877, 1881.

Anul 1906, ce prilejuia jubileul de 40 de ani de domnie a lui Carol, a constituit un nou moment de înflorire a artei medalistice, cu 15 tipuri bătute, pentru a marca evenimentul. Este momentul în care apar reprezentările afrontate sau acolate ale lui Carol la tinerețe și senectute, de tip „portret în oglindă”, ce fusese folosit pe scară largă în medalistica occidentală a secolului al XIX-lea¹². În colecția noastră se află o mică cruciuliță (Cat. nr. 7) având aceste portrete pe avers și revers, iar pe brațe, inscripționați anii reprezentativi – 1866, 1877, 1881 și 1906.

Seria monumentelor comemorative (fie ale unor eroi naționali, fie ale Războiului de Independență) este reprezentată de șase medalii. Monumentul lui Tudor Vladimirescu de la Târgu Jiu (Cat. nr. 9), realizat, în parte, prin subscripție publică de către sculptorul C. Bălăcescu ar fi trebuit să fie inaugurat în anul 1898 (an trecut și pe medaliile realizate de Carniol). Dar acest eveniment s-a petrecut abia în 1900, fapt care a condus la o rescriere a datei pe unele piese¹³.

⁵ Cele mai cunoscute astfel de medalii sunt cele produse de firmele bucureștene Carniol și Radivon, ambele având statut de „furnizor al Casei Regale”, dar și de firma ieșeană a fraților Șaraga. Astfel, produsele semnate de Menachem Carniol (tatăl), Moise Carniol (fiul) sau Theodor Radivon au dominat medalistica românească, deși creațiile lor nu excelau din punct de vedere artistic și tehnic (a se vedea TĂNĂSOIU 2008: 510).

⁶ RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 17.

⁷ PÂRVAN 2006-2007: 493-518, Cat. Nr. 5-6 și 21.

⁸ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 140; TĂNĂSOIU 2008: 502.

⁹ Conform altor interpretări, domnul Carol oferă coroana regelui Carol (RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 37, Nr. 42).

¹⁰ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 141.

¹¹ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2003: 311.

¹² TĂNĂSOIU 2008: 504.

¹³ Vezi discuția cu argumente din presa vremii la BIELTZ 1978: 95-98.

Celelalte cinci medalii marchează inaugurarea unor monumente comemorative închinat Războiului de independență din 1877 și anume: 1. Monumentul Batalionului 2 Vânători din Ploiești – 1897 (Cat. nr. 8)¹⁴, 2. Monumentul eroilor de la Turnu-Măgurele – 1907 (Cat. nr. 11)¹⁵, 3. Monumentul independenței de la Pitești – 1907 (Cat. nr. 10)¹⁶, 4. Monumentul eroilor din satul Ciurea – 1909 (Cat. nr. 12)¹⁷ și 5. Monumentul războiului de independență din Craiova – 1912 (Cat. nr. 13)¹⁸.

Următoarea piesă din Catalogul nostru se mai numește și Medalia Silistrei (Cat. nr. 14), fiind emisă în anul 1913, pentru a marca ocuparea Cadrilaterului după finalizarea Războaielor Balcanice. Asocierea regelui Carol cu domnitorul Mircea cel Bătrân (amândoi purtând apelativul „cel Mare”) face parte dintr-un program de propagandă dinastică, care urmărea legitimarea dinastiei de Hohenzollern prin asocierea cu vechile dinastii românești medievale¹⁹. Astfel, regele Carol apare, pe de-o parte, ca un moștenitor și continuator al testamentului politic al marilor înaintași, precum împăratul Traian, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare sau Vasile Lupu și, pe de altă parte, el este înfățișat drept liderul și arbitrul regional al Peninsulei Balcanice.

Un alt element de noutate în medalistica românească, din vremea lui Carol I, îl reprezintă asocierea portretistică a regelui român cu portrete ale suveranilor străini. Acest motiv purtător de mesaje politice și diplomatice apare, pentru prima dată, în anul 1896, cu ocazia inaugurării canalului de la Porțile de Fier și a vizitei, în România, a împăratului Franz Joseph, ce a avut loc după acest eveniment. O medalie (Cat. nr. 15) elogiază festivitățile „deschiderii Porții de Fer în ziua de 15/27 Septemb. 1896”. Pe avers sunt reprezentate busturile acolate (pentru a marca importanța relațiilor politice cu statele respective) ale împăratului Franz Joseph, regelui Carol I și regelui Alexandru al Serbiei.

Vizita împăratului Austro-Ungariei în România (16-18 Septembrie 1896) a fost immortalizată în șase tipuri de medalii, din care patru se regăsesc în colecția Institutului de Arheologie din Iași (Cat. nr. 16-19). Busturile sau efigiile celor doi conducători sunt fie acolate, fie afrontate, pe avers, în vreme ce reversurile poartă inscripții în amintirea acestui eveniment de o mare importanță politică și diplomatică. De altfel, pe una dintre aceste medalii (Cat. nr. 18) cei doi suverani sunt prezentați drept „Amicii păcii”, garanți ai *status-quo*-ului est-european.

Următoarea serie medalistică pe care o prezentăm este cea închinată armatei române și, mai cu seamă, manevrelor militare. Aceste exerciții de pregătire a trupelor erau efectuate periodic pentru antrenamentul armatei pe timp de pace. Cele cinci exemplare prezentate aici (Cat. nr. 20-24) sunt emise pentru a comemora exercițiile militare din anii 1894, 1895, 1905, 1906 și 1911. Atrage atenția ultima piesă (1911), prin rafinamentul reprezentării artistice a regelui Carol, călare, pe avers, precum și prin tehnica de luptă variată de pe revers. Prezența avionului, ca element nou, subliniază importanța aeronauticii în războiul modern, cu consecințe vizibile în prima conflagrație mondială.

Următoarele două piese (Cat nr. 25-26) sunt legate de expozițiile generale de la București (1906) și Chișinău (1925), ultima medalie fiind emisă în vremea regelui Ferdinand. Sugestia organizării unei expoziții generale în București i-a aparținut lui Take Ionescu, cel care a propus ca evenimentul să coincidă cu jubileul a 40 de ani de domnie a regelui Carol. Astfel, între 6 iunie și 23 noiembrie, pe colina Filaret din București, au fost organizate pavilioane în care au expus peste 40.000 de exponanți²⁰.

Aversul medaliei cu caracter oficial înfățișează busturile acolate ale împăratului Traian și regelui Carol I, cu anii jubiliari 106, 1866 și 1906, comemorându-se, astfel, și 1800 de ani de la ocuparea Daciei de către

¹⁴ CIOFU 1977: 378, Nr. 7; ANINIȘ 2009: 174.

¹⁵ CIOFU 1977: 380-381, Nr. 23; ANINIȘ 2009: 174-175.

¹⁶ CIOFU 1977: 380, Nr. 21.

¹⁷ CIOFU 1977: 381, Nr. 24.

¹⁸ CIOFU 1977: 382, Nr. 26; ANINIȘ 2009: 175.

¹⁹ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PĂRVAN 2001: 142; TĂNĂSOIU 2008: 506.

²⁰ A se vedea NEGUȚU, PĂRVAN 2006: 111-131, unde sunt descrise atât desfășurarea expoziției, cât și medalile bătute în onoarea sa.

romani. La fel ca și Traian – „cuceritorul Daciei și întemeietorul neamului românesc”²¹, regele Carol joacă rolul elementului civilizator și continuator al moștenirii predecesorului său. De altfel, reprezentarea arcașului, a dorobanțului și a muncitorului alături de inscripția „am fost – sunt – și voi fi”, de pe reversul medaliei, subliniază această moștenire spirituală, prin continuitatea istorică și statornicia poporului român, individualizat în persoana suveranului său²².

Cea de-a doua piesă, emisă în anul 1925, cu ocazia expoziției de la Chișinău, înfățișează, pe avers, busturile accolte ale lui Ferdinand și Mariei, suveranii României reîntregite, iar pe revers, personificarea României cu steagul național, ce strânge la piept pe fiica sa, Basarabia. În planul secund, cetățile de la Nistru și figura unui soldat stau de pază la frontiere, împotriva dușmanului din răsărit. Această medalie, semnată de talentatul sculptor Constantin Kristescu, se remarcă prin finețea execuției și a detaliilor, fiind considerată una dintre cele mai reușite alegorii istorice din medalistica românească²³.

Ultimele trei medalii prezente (Cat. nr. 27-29) aparțin domniei regelui Ferdinand, perioadă în care activitatea medalistică a continuat să înflorească²⁴. Între acestea, se remarcă o medalie populară din aluminiu, destul de slabă ca și execuție artistică, ce a fost emisă în amintirea încoronării suveranilor României Mari de la Alba-Iulia, în 1922²⁵. O alta, emisă în același an, omagiază căsătoria Principesei Mărioara (Mignon) a României cu regele Alexandru I al Iugoslaviei, în vreme ce ultima piesă este o medalie populară unifacies, ce comemorează 10 ani de la unirea Transilvaniei cu Regatul României²⁶. Bătută într-un atelier parizian, la un an de la moartea regelui Ferdinand, medalia o înfățișează pe regina Maria, având în planul secund, cele șapte turnuri-simbol ale comitatelor transilvane.

Colecția medalistică aflată în patrimoniul Institutului de Arheologie din Iași se remarcă, după cum putem vedea, printr-o mare varietate de piese, unele dintre acestea fiind extrem de rare și valoroase. Prezentarea acestor „memorii încastrate în metal”, constituie, credem noi, un mic tribut, la momentul în care am sărbătorit deja Centenarul, adus României și celor care au ajutat la făurirea ei.

²¹ Acest text apare pe o altă medalie, din anul 1906 (PAȚILEA 2014: 204).

²² TĂNĂSOIU 2008: 505.

²³ PĂRVAN, MIHALEA 1993-1998: 295, Nr. 11a.

²⁴ O trecere în revistă a medalisticii românești sub Ferdinand I, a se vedea la OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PĂRVAN 2003: 311-341.

²⁵ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PĂRVAN 2003: 331, Nr. 104.

²⁶ OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PĂRVAN 2003: 335, Nr. 150.

CATALOG²⁷

1. Medalie „În memoria zilei de 10 Mai”, medalie populară (1881).
Av. Un ofițer al armatei române oferă domnitorului Carol, coroana de oțel a României.
Rv. Inscripția – *În memoria zilei de 10. Mai 1881* – cu două ramuri de lauri încrucișate, la bază.
Bronz; D – 3 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 148, Nr. 15; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 37, Nr. 42; PAȚILEA 2014: 102.
2. Medalie „Proclamarea regatului”, medalie populară (1881).
Av. Efigiile regelui Carol și reginei Elisabeta în profil, spre dreapta. Deasupra, e reprezentată coroana regală. Inscripție circulară – *Carolus I Rex/Elisabetha, Romania surgens*.
Rv. Inscripție centrală, pe patru rânduri – Proclamarea Regarului Român XIV. Marte MDCCCLXXXI, încadrată de inscripția circulară – Serbarea încoronării X. Mai MDCCCLXXXI.
Bronz argintat (gravor Küllrich); D – 2,8 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 36-37, Nr. 41; PAȚILEA 2014: 102.
3. Medalie „Suveranii regatului – Jubileul de 25 de ani”, medalie populară (1891).
Av. Trei medalioane ovale cu busturile principelui moștenitor Ferdinand, reginei Elisabeta și regelui Carol, încadrate de două ramuri de lauri. Pe margine, inscripția circulară – *Amintire de la jubileul domniei de 25 de ani a M.S. Regelui României Carol I. 10 Maiu 1891*.
Rv. Două ramuri de laur ce încadrează inscripția – *10 Maiu 1891*. Deasupra cifrei 10, o stea în șase colțuri.
Bronz; D – 3,3 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: PAȚILEA 2014: 123.
4. Medalie „Carol I – Regele României”, medalie populară (1891).
Av. Bustul regelui Carol, spre stânga, încadrat de două ramuri de laur și un cerc punctat, în care este înscris, pe contur, la partea superioară – *Carol I Rege*. La colțurile însemnului de formă pătrată, mai sunt înscrise, în stânga și dreapta, anii: *1866 și 1891*, sus: *X. MAIV și jos: XXV*.
Rv. Stema regatului, având deasupra – *România*. Spre exterior, între două cercuri perlate, sunt inscripționate cuvintele: *Constituțiunea, Resbelul, Independența și Regatul*, despărțite de câte o steluță. În colțuri sunt trecuți anii reprezentativi: *1866, 1877, 1877, 1881*, ce corespund momentelor inscripționate între cercuri.
Alamă; Lat. – 2,7 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: OBERLANDER-TĂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 150, Nr. 36; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 45, Nr. 66; PAȚILEA 2014: 122.
5. Medalie „Carol I – 25 de ani de domnie”, medalie populară (1891).
Av. Bustul regelui Carol spre stânga, deasupra unei ramuri de laur. La dreapta, deviza casei regale – *Nihil Sine Deo*, iar deasupra – *Carol I rege al României*.
Rv. o cunună de frunze de laur încadrează inscripția circulară – *Serbarea de 25 de ani de domnie a regelui Carol I 1866-1891*. În centru se află stema Regatului României.
Bronz; D – 2,8 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 244; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 44-45, Nr. 61; CIUREA 2011: 74, Nr. 116; PAȚILEA 2014: 122-123.
6. Medalie „Carol I – serbarea a 25 de ani de domnie”, medalie populară (1891).
Av. Bustul regelui Carol spre stânga, cu două inscripții circulare: sus, deviza casei regale – *Nihil Sine Deo*, și jos – *Carol I rege al României*.
Rv. Inscripția – *Serbarea de 25 de ani de domnie(i) a regelui Carol I 1866-1891*, într-o cunună de laur, având la partea superioară, stema țării.
Bronz (gravor Th. Radivon); D – 2,8 cm; G – 0,2 cm.

²⁷ Pentru redactarea Catalogului, au fost folosite următoarele abrevieri: D – diametru; G – grosime; L – lungime; l – lățime; L. brațe – lungime brațe; Lat. – latura.

- Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 244; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 45, Nr. 62-65; PAȚILEA 2014: 122.
7. Cruce jubiliară „Carol I – 40 de ani de domnie”, medalie populară (1906).
Av. Un medalion central cu efigia lui Carol tânăr, spre stânga și inscripția circulară – *Carol I domn al României*. Pe brațul de sus al crucii – *10 Maiu*, iar pe cel de jos – *1866*.
Rv. Un medalion central cu efigia lui Carol bătrân, spre stânga și inscripția circulară – *Carol I rege al României*. Pe brațele crucii – *10 Maiu* (sus), *1881* (dreapta), *1906* (jos) și *1877* (stânga).
Bronz; L. brațe – 3,1 cm; G – 0,15 cm.
Analogii: PAȚILEA 2014: 514.
8. Medalie „Războiul de independență – Monumentul Vânătorilor-Ploiești” (1897).
Av. Efigia regelui Carol spre stânga, încadrată stânga-dreapta de anii *1877-1878* și *1881-1897*. Între cele două cercuri situate pe circumferință, legenda – *Carol I Regele României independente, Domnul României și Marele Căpitan*.
Rv. Monumentul Vânătorilor din Ploiești, încadrat simetric, spre stânga, de inscripția – *Întru gloria armatei române din 1877-1878. 1890 conceput, și spre dreapta – spre amintirea Batal. 2 Vânători din 1877-1878. 1897 inaugurat*. În exergă, inscripția – *Ploeșteni și țara/recunoscătoare/Comitetul de Acțiune*.
Alamă (gravor Carniol Fiul); D – 3,3 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 248; CIOFU 1977: 378, Nr. 17; ANINIȘ 2009: 174, Nr. 3; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 59-60, Nr. 108-109; PAȚILEA 2014: 148.
9. Medalie „Monumentul lui Tudor Vladimirescu de la Târgu Jiu” (1898).
Av. Efigia regelui Carol spre stânga, încadrat de inscripția – *Carol I Regele României independente 1877*.
Rv. Monumentul lui Tudor Vladimirescu, încadrat de inscripția circulară – *Domnului Tudor martirului independenței române 1821. Țera Jiului 1898/Comitetul de Inițiativă*.
Bronz (gravor Carniol Fiul); D – 3,3 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 248; BIELTZ 1978: 96-97; PAȚILEA 2014: 152.
10. Medalia societății veteranilor „Coroana de Oțel” (1907).
Av. Monumentul eroilor încadrat de inscripția circulară – *Monumentul independenței ridicat în amintirea eroilor Resboiului 1877-78 și anul 1907*.
Rv. Coroana regală încadrată de două ramuri de laur încrucișate, sub care este inscripționat – *Centrala Pitești*. Pe margine, inscripția circulară – *Societatea veteranilor gr. inferioare "Coroana de Oțel" a României*.
Bronz (gravor Carniol Fiul); D – 3,2 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: CIOFU 1977: 380, Nr. 21; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 160, Nr. 120; PAȚILEA 2014: 238.
11. Medalie „Monumentul eroilor de la Turnu-Măgurele”, medalie populară (1907).
Av. Monumentul eroilor înfățișând un dorobanț pe un soclu, încadrat de inscripția circulară – *În amintirea eroilor căzuți pe câmpiile Bulgariei*.
Rv. Inscripție pe 11 rânduri – *Ridicat în anul de glorie/al 41 de domnie/al M.S. Regele Carol I/din inițiativa/unui comitet militar/sub președinția/comand. Reg. Teleorman No. 20/Colonel Solacolu/și concursul/cetățenilor teleormăneni/T.-Măgurele Oct. 1907*.
Bronz (gravor Carniol Fiul); D – 2,9 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 257; CIOFU 1977: 381, Nr. 23; ANINIȘ 2009: 175, Nr. 6; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 112, Nr. 260 bis; PAȚILEA 2014: 227-228.
12. Medalie „Monumentul eroilor din satul Ciurea”, medalie populară (1909).
Av. Monumentul eroilor din satul Ciurea cu inscripția, de jur-împrejur – *Societățile de gimnastică*.
Rv. Inscripție pe 7 rânduri – *În memoria bravilor/ostași din satul/Ciurea. Morți pe/câmpul de război/in anul 1877/Ciurea/18 Mai 1909*.
Bronz; L – 4 cm; l – 3 cm.
Analogii: CIOFU 1977: 381, Nr. 24; PAȚILEA 2014: 256.

- 13.** Medalie „Monumentul Războiului de Independență din Craiova” (1912).
Av. Busturile regelui Carol și reginei Elisabeta spre stânga. Pe circumferință, inscripția – *Carol I Domn și primul rege al României. Elisaveta regină și Mama răniților.*
Rv. Monumentul independenței din Craiova, înconjurat de inscripția – *În amintirea războiului din 1877-1878. Craiova 1912.*
Bronz (gravor Carniol Fiul); D – 3,3 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 261; CIOFU 1977: 382, Nr. 26; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 163, Nr. 146; ANINIȘ 2009: 175, Nr. 7; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 122, Nr. 292-295; PAȚILEA 2014: 270-271.
- 14.** Medalie „Mircea cel Mare și Carol cel Mare / Medalia Silistrei” (1913).
Av. Busturile alăturate ale lui Mircea cel Bătrân și regelui Carol. Pe circumferință, în semi-cerc, pe două rânduri, inscripția – *Mircea cel Mare domnul Ungro-Vlahiei și al Silistrei până la Mare 1386-1418/Carol cel Mare al României 1913.*
Rv. Personificarea Victoriei ce ține în mâini drapelul și sabia. Pe fundal este redat Podul de la Cernavodă și inscripția – *Voește și vei putea/Dreptul nostru.*
Bronz aurit; D – 3,4 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 261; PÂRVAN, UNGUREANU 1996: 229, Nr. 12; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 164, Nr. 152; CIUREA 2011: 71, Nr. 112 (cu altă variantă de revers); PAȚILEA 2014: 274-275.
- 15.** Medalie „Inaugurarea canalului de la Porțile de Fier” (1896).
Av. Busturile împăratului Franz Joseph al Austro-Ungariei, regelui Carol al României și regelui Alexandru al Serbiei, în profil, spre dreapta.
Rv. Inscripție circulară pe circumferință – *Spre amintirea festivității deschiderii Porții de Fer, iar central – în ziua de 15/27 Septemb. 1896.*
Alamă aurită (gravor Carniol Fiul); D – 2,9 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 246; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 153, nr. 60; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 58, Nr. 106; PAȚILEA 2014: 138-139.
- 16.** Medalie „Vizita împăratului Franz Joseph la București”, medalie populară (1896).
Av. Efigiile împăratului Franz Joseph și a regelui Carol în profil spre dreapta, încadrate de inscripția circulară – *Franz Joseph I, Carol I.*
Rv. O cunună de laur ce încadrează inscripția pe 6 rânduri – *În amintirea/visitei împăratului/Franz Josef I/in București/16.17.18 Septemb./1896.*
Alamă; D – 3,1 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 247; CIUREA 2011: 75, Nr. 118; PAȚILEA 2014: 139.
- 17.** Medalie „Vizita împăratului Franz Joseph în România”, medalie populară (1896).
Av. Efigiile împăratului Franz Joseph și regelui Carol, în profil, spre stânga, încadrate de inscripția circulară – *Josephus I.A.I., Carolus I.R.R.*
Rv. O cunună de laur ce încadrează inscripția pe 7 rânduri – *În amintirea/sosirei/M.S. Imp./Austr. Ung./in România/Sept. 1896.*
Alamă; D – 2,9 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 247; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 56, Nr. 100; PAȚILEA 2014: 138.
- 18.** Medalie „Vizita împăratului Franz Joseph la București”, medalie populară (1896).
Av. Busturile împăratului Franz Joseph și regelui Carol, față în față, încadrate de inscripția – *Împăratul Franc Jo. I, Regele Carol I. Amicii Păcii.*
Rv. Inscripția circulară și centrală pe 12 rânduri – *Întru amintirea venirii și primirei/reviei trupelor de împăratul/Francisc/Josif I/la curtea/regală română/a maiestăților/lor regele Carol și/regina/ Elisaveta/București/1896.* La bază sunt reprezentate steagurile încrucișate ale celor două state cu ramuri de laur.
Aluminiu; D – 3,3 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 247; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 58, Nr. 105; PAȚILEA 2014: 140.

- 19.** Medalie „Vizita împăratului Franz Joseph în România” (1896).
Av. Busturile împăratului Franz Joseph și regelui Carol, față în față, deasupra a două ramuri de laur, încadrate de inscripția circulară – *Spre amintirea vizitei a M.S. Imperatorului Franz Josef I făcută M.S.R. Carol I în România*.
Rv. Inscripție circulară pe circumferință – *Verciorova, T. Severin, Craiova, Slatina, Pitești, Predeal. Central, o inscripție pe 5 rânduri – La/București și Sinaia/în zilele/de 16-17-18-30 Sept./1896*.
Alamă aurită (gravor Carniol Fiul); D – 3,3 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 246; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 153, Nr. 59; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 57, Nr. 101-103; PAȚILEA 2014: 140-141.
- 20.** Medalie „Marile manevre ale armatei române” (1894).
Av. Efigia regelui Carol în profil, spre stânga, având o stea dedesubt și inscripția circulară – *Carol I regele României*.
Rv. Pe circumferință este înscris – *În amintirea marilor manevre al armatei, ce se continuă în centru, cu o cunună vegetală, ce încadrează inscripția – române din 1894*.
Alamă; D – 2,9 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 245; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 151, Nr. 42; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 51, Nr. 89; PAȚILEA 2014: 133.
- 21.** Medalie „Marile manevre ale armatei române” (1895).
Av. Efigia regelui Carol în profil spre stânga, având o stea dedesubt și inscripția circulară – *Carol I regele României*.
Rv. O cunună de laur care încadrează inscripția pe 8 rânduri – *În/amintirea/marelor manevre/ale/corpului I și II/din armata/română/1895*.
Alamă; D – 2,9 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 246; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 152, Nr. 50; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 54, Nr. 96-97; PAȚILEA 2014: 136.
- 22.** Medalie „Manevrele armatei române de la Botoșani” (1905).
Av. Bustul regelui Carol în profil, spre stânga, având o stea dedesubt și inscripția circulară – *Carol I rege al României*.
Rv. O cunună din două ramuri de laur și stejar împletite, ce încadrează înscrisul circular – *Manevrele regale Botoșani, iar în mijloc, data evenimentului – Sept. 1905*.
Cupru (gravor Carniol Fiul); D – 2,9 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 157, Nr. 94; PAȚILEA 2014: 200.
- 23.** Medalie „Manevrele armatei române de la Ploiești” (1906).
Av. Efigiile regelui Carol la tinerețe și maturitate, spre stânga, încadrate de inscripția – *Carol I domn și primul rege al României*.
Rv. Inscripția pe 5 rânduri – *În amintirea/manevrelor/regale române/Ploiești/Septembrie 1906*.
Bronz aurit (gravor Carniol Fiul); D – 2,9 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 255; PAȚILEA 2014: 221.
- 24.** Medalie „Manevrele armatei române” (1911).
Av. Regele Carol al României călare, având pe fundal reprezentarea unui sat românesc. În lateral, inscripția – *Carol I rege al României*.
Rv. Un grup de militari din diferite arme și tehnici de luptă, în jurul regelui, cu inscripția laterală – *Manevrele regale 1911*.
Alamă aurită; D – 3,4 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 260; OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001: 163, Nr. 144; CIUREA 2011: 70, Nr. 111; PAȚILEA 2014: 265.
- 25.** Medalie „Expozițiunea generală română din București” (1906).
Av. Efigiile regelui Carol și împăratului Traian, spre stânga, având dedesubt o panglică, pe care sunt înscrise anii – *1866/106/1906*. Pe circumferință, inscripția circulară – *Trajan Marele Imperator, Carol I primul Rege al României*.
Rv. Trei personaje: un arcaș, un dorobanș și un meșter fierar, având dedesubt o panglică cu inscripția – *Am fost/sunt/și voi fi*. Pe circumferință este inscripționat – *Expozițiunea generală română din București 1906*.
Bronz argintat (gravori Carniol Fiul și Th. Radivon); D – 4 cm; G – 0,3 cm.
Analogii: BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971: 256; NEGUȚU, PÂRVAN 2006: 124, Nr. 18; RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 104, Nr. 231-235; CIUREA 2011: 67, Nr. 107; PAȚILEA 2014: 211.

26. Medalie „Expoziția generală a Basarabiei” (1925).
Av. Busturile încoronate ale Regelui Ferdinand și Reginei Maria spre stânga, înconjurate de inscripția – *Ferdinand I rege al României Mari și regina Maria*.
Rv. Un grup alegoric reprezentând personificarea României, ce ține într-o mână drapelul și cu cealaltă își protejează fiica, Basarabia. În planul secund, turnul unei cetăți și un soldat ce veghează la hotare, iar în partea de jos, un mănunchi de spice, simbolizând bogăția și o roată, ca simbol al industriei. Pe circumferință, inscripția – *Regatul României. Expoziția gener. a Basarabiei. Chișinău, Sept. 1925.*
Alamă (gravor C. Kristescu); D – 3,2 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: PÂRVAN, MIHALEA 1993-1998: 298, Nr. 11a; RĂDULESCUL DUMITRESCU 2010: 135, Nr. 347; PAȚILEA 2014: 329-330.
27. Medalie „În amintirea încoronării”, medalie populară (1922).
Av. Busturile Regelui Ferdinand și Reginei Maria spre stânga, timbrate de coroana regală și înconjurate de o cunună de laur.
Rv. Inscripția pe 6 rânduri – *Amintirea/încoronării M.L.L./suveranilor/României Mari/Alba-Iulia/1922.*
Tombac (?); D – 3 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: PAȚILEA 2014: 319-320.
28. Medalie „Căsătoria principesei Maria cu Regele Alexandru al Iugoslaviei” (1922)
Av. Busturile regelui Alexandru al Iugoslaviei și principesei Maria de România spre stânga, cu inscripția în limba sârbă – *Marija princeza rumunska - Kralj Aleksandar I.*
Rv. Inscripția în limba sârbă – *U spomen njihovog venčanja. Juna 1922* („În amintirea căsătoriei lor. Iunie 1922”), încadrată de o cunună de laur, ce are deasupra coroana regală, iar dedesubt, două mâini care se unesc.
Aluminiu (gravor Thozet); D – 3,2 cm; G – 0,2 cm.
Analogii: RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 133, Nr. 340; PAȚILEA 2014: 320.
29. Medalie „Zece ani de la unire” (1928).
Av. Efigia reginei Maria, pe fundalul unui răsărit de soare, ce luminează cele șapte turnuri de cetate de pe stema Transilvaniei. În lateral, pe circumferință, inscripția – *1918. VNIREA. 1928.*
Rv. -
Bronz (gravor P. Dautel); D – 3,2 cm; G – 0,25 cm.
Analogii: RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010: 136, Nr. 351-355; PAȚILEA 2014: 423.

BIBLIOGRAFIE

- ANINIȘ 2009 Aniniș, T., *Independența de stat a României oglindită în colecția de medalii a Muzeului Județean Aurelian Sacerdoțeanu Vâlcea*, in: *Buridava*, 8, 172-177.
- BIELTZ 1978 Bieltz, L., *Medalii comemorative dedicate lui Tudor Vladimirescu*, in: *CN*, 1, 95-101.
- BUZDUGAN, NICULIȚĂ 1971 Buzdugan, G., Niculiță, G., *Medalii și plachete românești*, Ed. Științifică, București.
- CIOFU 1977 Ciofu, V. L., *Războiul de independență a României ilustrat în medalii, decorații și plachete*, in: *CI*, S.N., 8, 369-388.
- CIUREA 2011 Ciurea, C., *Decorații România. A.I. Cuza – 2010*, Ed. Editgraph, Buzău.
- NEGUȚU, PÂRVAN 2006 Neguțu, M., Pârvan, K., *L'exposition générale de 1906 reflétée dans les médailles*, in: *RMN*, 18, 111-131.
- OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2001 Oberlander-Târnoveanu, E., Pârvan, K., *Carol I în medalistică*, in: *MN*, 13, 137-181.
- OBERLANDER-TÂRNOVEANU, PÂRVAN 2003 Oberlander-Târnoveanu, E., Pârvan, K., *Medalii, plachete, ordine, decorații, monede și bancnote cu portretele regelui Ferdinand I și reginei Maria*, in: *MN*, 15, 311-341.
- PAȚILEA 2014 Pațilea, C., *Manualul colecționarului de medalii. O cronologie a medaliilor românești de la Voievodul Iancu de Hunedoara la Regele Mihai*, Ed. Omega, Buzău.
- PÂRVAN 2006-2007 Pârvan, K., *Ștanțe de medalii și monede, jetoane, miniaturi și falsuri monetare din colecția Muzeului Național de Istorie a României*, in: *CN*, 12-13, 493-518.
- PÂRVAN, MIHALEA 1993-1998 Pârvan, K., Mihalea, A., *Câteva date privind opera medalistică a sculptorului Constantin Kristescu*, in: *AMM*, 15-20, 293-305
- PÂRVAN, UNGUREANU 1996 Pârvan, K., Ungureanu, D., *Despre medaliile și plachetele dedicate lui Anghel Saligny și lucrărilor sale*, in: *CN*, 7, 227-234.
- RĂDULESCU, DUMITRESCU 2010 Rădulescu, T., Dumitrescu, R. G., *Colecția Alexandru și Aristia Aman. Vol. II. Medalii și plachete românești*, Muzeul Olteniei, Craiova.
- TÂNĂSOIU 2008 Tănăsioiu, C., *Considerații asupra medalisticii românești moderne (1866-1947)*, in: *CN*, 14, 499-515.

LIST OF ILLUSTRATIONS

- Pl. I. 1-15 (a-b). Official and "popular" medals issued by the Kingdom of Romania to commemorate various events between 1881 and 1928.
- Pl. II. 16-29 (a-b). Official and "popular" medals issued by the Kingdom of Romania to commemorate various events between 1881 and 1928.

Pl. I. 1-15 (a-b) – Medalii oficiale și „populare” emise de Regatul României pentru a marca diferite evenimente în perioada 1881-1928.

Pl. II. 16-29 (a-b) – Medalii oficiale și „populare” emise de Regatul României pentru a marca diferite evenimente în perioada 1881-1928.